

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . " 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V spravi prejemanj mesečno . . . 1.70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

== Ilustrati: ==
 Enostopna potivrtva (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Paročna oznakila, zabvale, osmrtnice itd.:
 enostopna potivrtva po 2 v in.
== Poslano: ==
 enostopna potivrtva po 40 v in.
 Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vračajo; nerankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Junaštvo našega domačega pešpolka.

Poročali smo te dni o visokem cesarskem odlikovanju polkovnika našega pešpolka št. 17, barona Stillfrieda. Deželni glavar dr. Šusteršič je poslal tem povodom g. polkovniku brzojavno čestitko, kjer je zlasti poudarjal, da je njegovo Najvišje odlikovanje, pridobljeno s sijajnim junaštvom pred sovražnikom, obenem v čast celemu polku in kranjski deželi. Na to je polkovnik baron Stillfried odgovoril deželnemu glavarju s sledečo brzojavko: »Sprejmi Vaše visoko blagorodje izraz moje najvljudnejše in najgloblje občutene zahvale za ljubeznive čestitke, s katerimi ste me visoko počastili o priliki odlikovanja, v katerem vidim predvsem Najvišje uvaževanje brezprimerne hrabrosti častnikov in junaške žilavosti vrlih sinov lepe kranjske dežele. Čutim se srečnega, da sem se boril na čelu slavnega kranjskega polka za čast naše domovine. Bog ga vodi dalje k zmagi! — Stillfried, polkovnik.« Radostnim ponosom vzame cela dežela na znanje najmerodajnejše spričevalo o junaštvu našega slavnega polka. Iz srca čestitamo častnikom in moštvu, osobito pa junaškemu polkovniku, ki mu ponovno iz srca želimo, da bi skoro okreval od težke rane, ki jo je zadobil na čelu svojega polka.

Franktirerji.

Cenzurirana Pijeva korespondenca piše pod omenjenim naslovom: V vojnem času se udeležujejo človeške strasti v podvojeni meri in rode zglede najplemenitejše požrtvovalnosti, pa tudi zglede največje podlosti. Vojni čas je pač čas vsakovrstnih četašev. Pa to ime je še prečastno za ono vrsto ljudi, katere mislimo; saj četaša, ki se ne izpozabi do krutosti in grozovitosti nasproti sovražniku, sicer ne moremo opravičiti, vendar ga njegova, četudi blodna ljubezen do domovine nekako razlikuje od onega podleža in zločinca, ki muči in mesari ranjenega sovražnika, ki pleni mrlične na bojnem polju. Takemu peklenškemu lopovu gre edino ime: hijena. In to ime gre tudi onim brezvestnežem, ki vojni čas izkoriščajo v svoj osebni dobiček, ki plenijo itak dovolj stiskano ljudstvo na gospodarskem polju. Toda ne s prvimi, ne z drugimi se ne nameravamo pečati na tem mestu, marveč hočemo osvetliti sedanje delovanje tretje

vrste hijen: to je onih ljudi, ki izkoriščajo vojni čas v to, da brez ozira na državne in ljudske koristi skušajo razširiti in uveljaviti svoje politične in kulturne ideje in načrte. To so hijene političnega in kulturnega življenja. »Berliner Tageblatt« od 29. septembra poroča — in ta list je v tem slučaju pač več nego nepristranski vir — da so italijanske prostoziidarske lože vse svoje člane pozvale, naj porabijo ves svoj vpliv, da se v Italiji razširi Franciji in Angliji prijazno razpoloženje, to se pravi, da naj agitirajo proti dvozvezi. Tu vidimo zgled tajnega rovanja tajnih družb v politične in vojniško tudi v kulturne svrhe, tu vidimo na delu politične in kulturnobojne četaše. Kakor v Italiji, najdemo to vrsto četašev tudi v drugih deželah in državah. Vseposod vidimo skrite, pa jako urne roke na delu, da nagnejo ljudske mase v gotovo smer in jih uporabijo v svoje tajne namene. V Italiji in drugih nevtralnih državah si ta tajna sekta ter njeni zavedni in nezavedni zavezniki prizadevajo vlade zapeljati k nepremišljenim, proti Avstriji in Nemčiji naperjenim korakom, v državah, ki se nahajajo v vojnem stanju, predvsem pa v Avstriji in Nemčiji, pa sejejo svoje vsaki pozitivni veri in zlasti katoliški duhovščini sovražno seme in si pripravljajo tla za kasnejše žetev. V to svrhu se razširjajo prava tatarska poročila o neshetih aretacijah katoliških duhovnikov, ki so se bojda izvršile zaradi veleizdaje, sovražnih izjav v cerkvenih govorih, v katerih so se verniki napeljavali, naj ne vrše svoje patrijotične dolžnosti, ali se celo hujskati proti oblastem itd. Kakšna tatarska poročila so se širila o veleizdajniškem delovanju katoliške duhovščine in samostanov v Zgornji Alzaciji, potem o številnih zavrtnih umorih, ki naj bi jih bil v Löwenu izvršil na nemških ranjencih neki redovni brat, čegar grozodejstva da so dala neposreden povod za porušenje mesta; dalje so se marno širile vesti o belgijskih franktirerjih, ki da jih organizujejo tamošnji župniki itd. Vse to so same grde izmišljotine gotovih ljudi, ki imajo samo ta namen, da sejejo in širijo sovraštvo in nezaupanje proti katoliški duhovščini tudi v lastni deželi. Niti v enem gori navedenih slučajev ni bil doprinešen najmanjši dokaz o resničnosti namenoma razširjenih vestih; vendar se je na podlagi teh golih izmišljotin uprizorila taka gonja v gotovem delu nemškega časopisa, da so nemške cenzurne oblasti iz ozirov na notranjo edinstvo nemškega naroda s posebnim odlokom prepovedale nadaljno razširjanje takih nepotrjenih, s sovražnimi opazkami opremljenih vestih proti katoliški duhovščini. Kakor na Nemškem, se ruje med ljud-

stvom tudi pri nas proti katoliški duhovščini, in sicer ne toliko v časopisju, kakor po tajnih, skritih potih. Ponekod se trosijo med ljudstvo govorce, ki označujejo katoliške duhovnike za veleizdajalce, ovaja se drug za drugim radi špionaže in veleizdaje ter spravljajo v zapor; da, ne boje se celo govoriti, da je bil ta in ta duhovnik ustreljen. Saj je zloglasni »Wartburg« še pred kratkim pripovedoval, da je bilo samo v Gradcu ustreljenih 12 slovenskih duhovnikov. Ako pa obrekljivci tudi pri najboljši volji ne morejo nikomur natveziti laži o špionaži in veleizdajstvu naše duhovščine, potem jim mora služiti očiitek o popolnem pomanjkanju patrijotične požrtvovalnosti za vojno skrbstvo med katoliško duhovščino, samo da bi v ljudstvu omajali in uničili zaupanje vanjo. Saj ni nič lažjega na svetu, nego z vestmi, ki se ne dajo kontrolirati, hujskati in spletkariti proti stanu, ki ima najmanj prilike, da se brani. Skrajni čas je, da se javno nastopi proti temu očitno po gotovem načrtu organiziranemu in uprizarjanemu hujskanju in opozori javnost na absolutno pomanjkanje vsakega dokaza o resničnosti razširjenih vestih, obenem pa naj dokaže, da daje katoliška duhovščina, kakor vselej, tako tudi v teh težkih časih vsem najlepši zgled nesebične požrtvovalnosti. Tu naj omeni mo tih tisoče katoliških duhovnikov, ki na raznih bojiščih izvršujejo svoj duhovniški poklic, bite v dežju krogel in granat po bojnem polju od ranjenca do ranjenca in jim prinašajo zadnjo tolažbo kot zadnje plačilo za domovinsko službo. Da je k temu treba resničnega junaštva in poguma, priča dejstvo, da je že veliko število vojaških duhovnikov padlo na bojnem polju ali so pa bili ranjeni, drugi so pa zopet podleгли boleznim, dobljenim na bojišču. Opozarjamo dalje na tisoče ženskih in moških članov katoliških redov, ki se z največjo požrtvovalnostjo posvečajo negi ranjencev in bolnikov; opozarjamo na tisoče in tisoče postelj, ki so jih različni katoliški samostani, zavodi in župnišča dala na razpolago za ranjene in bolne vojake; opozarjamo končno na stotine stotisoče kron, ki so jih katoliška duhovščina, katoliški zavodi in samostani dali v svrhe vojnega skrbstva. Ako bi hoteli vse to imenoma in podrobno navesti, bi morali napolniti vse predale našega lista. V tem bi pa še ne bila vpošteta velika moralna pomoč in podpora, ki jo katoliška duhovščina izkazuje državi v svojem poslanstvu s tem, da v svojih pridigah in drugih verskih prireditvah dviga v ljudstvu pogum in zaupanje ter požrtvovalnost. V očigled vsemu temu bi človek menil, da si tudi najhujša nevoščljivost in sovraštvo ne bosta drznila sumničati patrijotizma katoliške duhovščine. Ker temu ni tako, je dolžnost vsakega katoličana odločno nastopiti proti takim razširjevalcem takih obrekljivih izmišljotin in tatarskih poročil, in to tembolj, ker je le sovražnikom v prid, ako se ljudstvo na ta način hujska in podpihuje.

Pred odločitvijo v Galiciji. — Boji na Ogrskem. — Hindenburg zopet porazil štiri ruske armadne zборе.

Tretji del bojev na gališkem bojišču se je pričel. V zadnjih dveh tednih se je avstrijska armada pod varstvom novih, močno utrjenih pozicij lahko mirno in temeljito preskrbela za živili in municijo, izravnala je s svežim moštvom izgube, ki so bile pri nekaterih polkih precej velike, in pomnožila svoje čete z velikimi rezervami. Rusi vsled utrujenosti in pomanjkanja municije med tem niso prišli čez ozemlje v Galiciji in sever. Bukovini, katero so naše čete prostovoljno zapustile. Vrhutega je pa večtedensko deževje, ki je izpremenilo rusko dovozno cesto iz Sjedleca in Podolije v močvirje, otežilo dovoz živil in novih čet. Vsled tega so bile ruske operacije proti prodiranju nemških čet prepozne in so ostale brez uspeha. Sedaj je podala

nemška armada svojo roko zvezni avstrijski armadi, ki je nad mesec dni zadrževala mnogoštevilnejšo glavno rusko silo in preprečila nameravano rusko prodiranje v Nemčijo. Rusi so bili brez moči, da bi to združitev preprečili, zato so vpadli čez Karpate in s tem nameravali doseči, da se bodo naše bojne sile cepile. Ker se jim je tudi ta namera ponesrečila, so sedaj prisiljeni vsled avstrijsko-nemške ofenzive sprejeti boj na ozemlju, katero so izbrale in pripravile zvezne armade. Na posameznih točkah so že v teku hudi boji, ki se za nas ugodno vrše. Naše operacije na obeh straneh Visle uspešno napredujejo. Pripravljeni moramo biti na dejstvo, da bodo ti boji zelo dolgotrajni. Na severnem ruskem bojišču so Rusi

LISTEK.

Med Marno in Aisno.

Luigi Barzini piše v »Corriere della Sera« o grozotah na ogromnem bojišču ob reki Marne sledeče: Kakor hitro prestopi meje pariškega okoliša, že se ti z vseh strani vsiljujejo znamenja, ki pričajo o divjanju vojne furije. Nahajamo se na cesti, ki pelje iz Claye-Souilly v Meaux. Kamor doseže pogled, povsod nepregledna zmeda dolgih vrst vozov s hrano in živili in strelivom. Krepki, veliki normanski konji, vpreženi po štirje ali po šest, ki jih vodi jezdec, vlečejo na stotine vozil s škripajočimi kolesi, visoko naloženih, pokritih s plahkami, v spremstvu dragoncev ali husarjev. Med njimi dolge redi avtomobilov z Rdečim križem, ki tečejo tiho po svojih pnevmatikah in odvažajo svoj žalostni tovor s fronte. Vodniki in eskortne korakajo trudni in zaspani po svoji poti. Vsako vrzel, vsak premor v vožnji porabijo avtomobilni glavnega štaba, da bliskovito svignejo skozi. Ob straneh taborijo čete ob stražnih ognjih, podobne nepreglednemu taborišču cigánov. Ali pa tudi ni zares vsa vojna nekak povratak k preseljevanju nomadov? Po cesti pod drev-

jem korakajo vojaki, zavzamejo mesta padlih tovarišev in izpolnijo vrzeli, ki so jih napravile v vrstah strojne puške in topovi. Polk Z u a v o v se je ustavil na polju. Puške so sestavljene v skupine in ovenčane s cvetjem, ki so ga vojaki nargali medpotoma. Od daleč izgleda to kakor vrt pestrega cvetja, med katerim moli kvišku bodoče trnje bajonetov. »Vive la France!« zatuli polk in kmalu se odpravijo. Vasi so zapuščene. Claye-Souilly! Nahajamo se ob obali kanala reke Oureq. Vse je zbežalo, tudi oblastnija. V nekaterih krajih je ostala samo ena živa duša — župnik. Prevzel je uradno poslanstvo županovo, postransko pa je tudi orožnik. Toda sovražnik se bliža. Ze se prikažejo onstran obale semtertja bodala sulic nemških ulancev. V Creillu so Francozi ravnokar nameravali prekoračiti most čez reko Oise, kar je na nasprotni obali pridrelo nemško konjenišvo. Imeli so še toliko časa, da so že podmirirani most pognali v zrak, v naglici pa so pozabili prerezati cevi plinovoda, ki je bil pod mostom napeljan v svetiljke. Plin se je vnel, plamen se je razširil v mestu, ki je popolnoma zorelo. To pa nima nobene pomena. Majhna pomota! Na drugi strani so pa Angleži, ki bi morali most v Chantilly razstreliti, na to poza-

bili. Pozneje so hoteli to popraviti, a so namesto v Chantillyju pognali v zrak most čez Marne v Langy, kar je postalo za premikanje zaveznikov naravnost usodno. To dokazuje, da se je hladnokrvnih Angležev sčasoma polastila zmešnjava, ki je napravila v vrstah umikajočih se lastnih čet nered. Francosko-angleško levo krilo vsled tega ni bilo v stanju, da bi zopet pričelo z ofenzivo. Zopet nazaj v Caye Souilly! Ljudstvo je zapustilo mestece. Korakanje bataljona preglasno odmeva od praznih hiš. Na gladki cesti vidimo razvaline iz vozov napravljenih barikade, ki je imela zapreti pot v mesto. Ena sama trgovina je odprta: lekarna. Tu se je pričela bitka s praskami prednjih straž. Vojna fronta je napredovala vtrči kanalu Ourcq, v katerega tihih valovih se zrcalijo drevesa ob cesti in višine v okolici. Skrajno levo francosko krilo se je naslanjalo na Nauteuil - le - Haudoin, 25 km od struge reke Ourc. proti severu. Zapustili smo glavno cesto, ki vodi v Meaux, in se obrnili na levo, da dosežemo kraje, kjer je bitka najhujše divjala. Med zelenimi travniki gre naša pot čez livade, ki počivajo v globokem miru. Ta mir pretрга le žalostna procesija avtomobilov z ranjenci — nepregledna vrsta!

V smeri proti Crepy-en-Valois in Villers-Cotterets še vedno buči gromenje topov. Bitka se oddaljuje, kakor nevihta, ki se odstranja. Ch a r n y, vasica, ki leži v bujnem zelenju, iz katerega gledajo le rdeče strehe hišic, je natlačena ambulančnih vozil, municijskih vozov in konjev. Strel iz topa je vrgel u r o z nizkega cerkvenega stolpa na cesto, ena hiša gori. Zunaj pa se pojavljajo znamenja bitke in postajajo čedalje jasnejša. Kjer je bil boj gostejši, je ozemlje tako, kakor da je nad njim divjala huda ura. Zemlja je poteptana, kakor da je šel ogromni parni valjar čez njo; jarki in ceste so izravnani. Po celem okolišu je zemlja razorana; to so zapuščeni strelni jarki, ki te s svojimi nasutimi vdolbinami spominjajo na brloge, ki so jih zapustile divje zveri. Ovoji izstreljenih patron leže kakor nasejani krog in krog, med njimi listi, škaltjice konzerv, okrvavljeno perilo in križem križički vse mogoče in nemožeče reči. Saniteten častnik skoči z voza Rdečega križa in gre ostro v smer, ki mu jo je pokazal nek topničar. »Kje je?« vpraša moža. »Tu tik drevja, tam v jarku!« Na mestu, kamor je pokazal, je razložiti na travi kakor rmenkasto senco. »Kaj pa je?« vprašajo vojaki, ki so prihiteli z vseh strani. »Pozabljen ranjenec.« — »Oh, saj je že mrtev.« — »Ne, nel Se še

dobili nove čete, najbrž precej tudi iz Galicije, in sedaj prodirajo proti guberniji Suwalki, katero so Nemci zasedli. Generala Hindenburga čaka novo težko delo. Upati pa je, da bo njegova armada tudi v teh bojih ostala zmagovita, ker že prihajajo poročila o novih uspehih.

× × ×

Dunaj, 4. oktobra. Vojni poročevalec lista »Rundschau« poroča: V Galiciji si stojijo nasproti avstrijske in ruske čete, da pričakovane nove odločilne boje. Pričakovane velikanske bitke se lahko vsak trenutno pričeno. Topot se bo to vršilo pod znatno ugodnejšimi pogoji.

× × ×

Berolin, 5. oktobra. (Uradno.) Veliki stan poroča 4. oktobra zvečer: Operacije na vzhodnem bojišču se vrše po načrtu in brez bojev.

× × ×

Dunaj, 4. avgusta. Vojni poročevalec lista »Rundschau« brzojavlja s severnega bojišča: Bitka se bo topot vršila pod znatno ugodnejšimi pogoji. Nova fronta je jako ugodna za izvrstno koncentracijo. Zvezni armadi imata veliko napadalno silo, med tem ko je ruska ofenziva že skoro zlomljena. Razporeditev v obeh zveznih armadah je veselo in upapolno.

× × ×

PRED VAŽNIMI DOGODEKI

»Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdam: Poročevalec lista »Times« v Peterburgu poroča, da se nahajamo pred važnimi vojaškimi dogodki. Kakor sodi ruski vojaški strokovnjak polkovnik Šumski, je Poljska določena za največjo bitko sedanje vojske. Namen Nemcev je, da prisilijo Ruse, da ali zapuste Galicijo ali pa odločilno bitko bijejo. Kolikor se more domnevati, se bodo Rusi tej koliziji izognili. Nemci kažejo veliko veselje do boja in polizkušajo zavzeti Osovjec, ki leži na drugem krilu vojne črte. Nemci upajo, da zmagajo.

× × ×

NEMŠKI KONZUL O SKORAJŠNJEM OSVOJENJU LVOVA.

Berolin. Bivši nemški konzul v Lvovu Heinze je rekel krakovskemu dopisniku »Berl. T.« sledeče: Nemški konzulat se je iz Lvova za sedaj preselil v Zakopane. Mi smatramo to preselitev kot provizorno in upamo, da bomo v sredi oktobra zopet v Lvovu.

× × ×

KNEZ OTON WINDISCHGRAETZ RANJEN.

Dunaj, 4. oktobra. Knez Oton Windischgraetz je bil pri napadu na Ruse ranjen od drobca šrapnela.

× × ×

AUFFENBERGOVA BOLEZEN.

Glede na razne ustmene razlage bolezni generala pehote viteza Auffenberga se poroča z Dunaja, da je general lahko obolel na griži in da ostane najbrže na bojišču.

× × ×

giblje! Zares se zdi, da se mala reč še slabo premika. Približamo se. Je Marokanec, oblečen v kachi-uniformo. Turban enake barve se mu je razpletel in mu pokrtil lice in vrat. Nesrečnež je bil ranjen v spodnji del telesa in je tu ležal dva dni in dve noči brez pomoči in brez hrane. Razvijemo mu obraz. Lep Arabec je, črnolas, v očeh mu žari mrzlična vročina. Ne more govoriti; menda je izkryavel. Položijo ga na ambulančni voz. »Ko bi vedeli,« reče sanitetni častnik, »koliko ranjencev izgubimo na tak način! Padejo v grmovje, v močvirje, v kako grapo, pa ne morejo klicati, če slišijo, da gre kdo mimo. Tako umrejo neznan, pozabljeni. Na svidenje, gospod! In ko je bil že precej daleč proč, se je še enkrat obrnil in zaklical: »Če hočete videti kaj prav groznega, pojdite v Barcy«. Vrsta ambulančnih vozov se počasi premika mimo, naprej in naprej. To je edini znak življenja. ki se kaže na tem zapuščenem ozemlju.

× × ×

Opisovalec vojne Ludovik Barzini zna o bitki med rekama Marne in Aisne še vedno kaj novega povedati. Piše med drugim tako-le:

V Château-Thierry se je nemška vojska ustavila. Ko se je umaknila proti reki Aisne, je zapustila na višinah, ki nadvladujejo mesto, nekaj čet in težkih topov, ki bi naj zavezniškom preprečili prehod čez reko. In ko so topi rjaveli na zasledovalce kakor tolpa buldog, so sivi polki, sklenjeno in pravilno ter v popolnem redu odkora-

POLJSKE LEGIJE.

Krakov, 5. oktobra. Poljske prostovoljne legije štejejo že do 20.000 moških; vsi legionarji so se že bitki udeležili.

× × ×

NOVA PRUSKA POLJSKA POLITIKA.

Berolin. Pruski naučni minister je izdal naredbo, s katero se dovoljuje, da smejo duhovniki v poljskem delu poznanjske pokrajine zopet začeti poučevati krščanski nauk v poljskem jeziku. — »Kuryer Posnansky« pa poroča, da izhaja sedaj »Kriegsblatt«, uradno glasilo nemškega vojaškega poveljstva, tudi v poljskem jeziku kot tednik pod uredništvom vojnega poveljstva. Prva številka je izšla 22. septembra. V uvodnem članku razpravlja o vzrokih sedanje vojne in konča z besedami: »Nemška zmaga pomenja svobodo Poljske, ruska zmaga pa njen konec.«

× × ×

KAKO JE V VARŠAVI.

»Berliner Tageblatt« prinaša naslednje poročilo o resničnem položaju v Varšavi:

Mesto je navidezno zadovoljno in mirno, v resnici pa v njem neprestano vre. Ruske oblasti se trudijo, da za vsako ceno vzdrže ta navidezni mir in optimizem v mestu. Zato se laskajo poljskemu prebivalstvu in širijo med nje znani manifest velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, v gledališču pa dopuščajo, da se poleg ruske carske himne svira tudi poljska: »Ni še Poljska izgubljena.« Časopisje je prisiljeno prinašati lažnjiva poročila o ruskih zmagah. Toda kdor vse to od blizu pogleda, vidi, da je poljsko prebivalstvo polno pričakovanja in da se pripravlja na bodoče dogodke. Predvsem naraščata beda dan za dnem. Uradniki podružnice ruske državne banke so odpoštovali v Petrograd. Ostale banke, ki večinoma nimajo gotovine, komaj poslujejo. Krog 60% trgovcev in industrijcev stoji pred bankrotom ali so pa že bankrotirali. Ta gospodarska depresija se povsodi pozna. Kljub vsej državni subvenciji so morali nekatera gledališča zapreti radi pomanjkanja obiskovalcev. Ustanovil se je meščanski odbor, ki deli kosila med inteligentne sloje prebivalstva. Neki drug odbor podpira družine rezervistov. Toda to so kaplje v morju. Med delavstvom se širi silna beda. Pravijo, da je samo v Varšavi krog 60.000 nezaposlenih delavcev, v Lodzu pa 130.000. Dnevnik so polni vesti o slučajih, ko se ljudje vsled lakote onesveščajo, umirajo ali se v obupu sami končajo.

Kljub vsem oblastvenim odredbam se banditstvo silno širi. Zvečer ni nihče življenja varen. Ako bo vojna dolgo trajala, je v Varšavi in Lodzu z gotovostjo pričakovati nemirov in revolucije, ki bo še hujša, nego so bile o nevetlih 1905. in 1907. Oblasti postopajo vedno bolj samovoljno in brez vsakega nadzorstva. Gledališki intendant Melyszew je v svojem stanovanju interniran. Oblasti širijo vesti o zmagah Zylinskega, ki je, kakor znano, generalni gubernator v Varšavi. Toda med pre-

bivalstvo so prodrle vesti o njegovih in Rennenkampfovih porazih. Uporno razporeditev se vedno bolj širi med prebivalstvom. Je pa neka skupina, ki je za sporazum s Petrogradom. Med njimi je tudi pisatelj Vladislav Reymont, ki je podpisal znani zvestobni manifest na ruskega carja. Medtem pa skrivni in brezimenski elementi razvijajo vedno večjo delavnost. V Varšavi je cela vrsta revolucionarnih organizacij, ki se nadjajo osvobojenju po Avstriji in Nemčiji. Ti krogi izdajajo tajan list z imenom »Vojne vesti«. Mladina beži v Krakov k poljskim legijam. Ruske oblasti v Varšavi so poskušale v ruske svrhe organizirati poljsko legijo, a se jim ni posrečilo. To je tudi razumljivo, ker je zbiral ljudi znani agent »Obranc« Snarski. Kar je zbral, je jako sumljiva deška družba, kateri se oblasti niso niti upale izročiti orožja. V neprestanem strahu pred razporeditvijo med prebivalstvom, izvršujejo oblasti neštete aretacije, in sicer brez vsakega pomisleka in izbere. Tako so n. pr. aretirali znanega poljskega pesnika T. Micinskega in ga internirali v Kalugi, dasi je znan panslavist.

DRAGINJA IN PANIKA V VARŠAVI.

Krakov, 5. oktobra. »Czas« poroča iz Varšave, da vlada v mestu strašna draginja. Premoga tako primanjkuje, da so morali ustaviti električno razsvetljavo. Vse to je povzročilo paniko, ki se je še povečala, ker je ruska državna banka zopet Varšavo zapustila in se preselila v Moskvo.

POSLEDICE PREPOVEDI PRODAJE ŽGANJA V VARŠAVI.

Krakov, 5. oktobra. »Nowa Reforma« poroča iz Varšave: Listi objavljajo vsak dan celo vrsto poročil, da se vsak dan zastrupi več žganjarjev, ki pijejo denaturiran špirit, odkar se je prepovedalo prodajati žganje.

× × ×

LVOVSKEGA PODŽUPANA DR. RUTOWSKEGA RUSI NISO ZAPRLI.

Nasproti govoricam, da bi bili Rusi zaprli bivšega lvovskega podžupana, gališkega deželnega poslanca dr. Tadeja Rutowskega, se iz Krakova poroča, da je dr. Rutowski na svobodi.

GALIČANI ZA PODALJŠANJE MORATORIJA.

Krakov, 5. oktobra. »Kuryer Codzienny« poroča, da se je po posredovanju galiških bank v navzočnosti načelnika Poljskega kola dr. Leona sklenila spomenica, ki zahteva, naj se za Galicijo moratorij do 31. decembra podaljša.

× × ×

BEROLINSKI ŽUPAN DUNAJSKEMU.

Dunaj, 3. oktobra. (Kor. ur.) Berolinski župan dr. Reicke je poslal dunajskemu županu dr. Weiskirchnerju naslednje pismo: Velečislana ekscelencija! Na Vaše prijazno pismo, ki ste ga mi poslali, sta že pred nekaj dnevi na najpristronejši način odgovorila berolinski magistrat in mestni zastop, toda tudi osebno nočem opustiti, da bi Vam ne poslal svojega zvestega pozdrava. Saj se je imela nam Berolincem ravno ta dan razvesti sreča, da bi bili imeli v svoji sredi naše prijatelje, in natančno danes bi bil tisti dan, ko bi Vas bili pozdravili zvečer na slavnostnem banketu v mestni hiši. A prišlo je drugače. Toda besede, ki hite danes k Vam, so iste, ki bi jih bili tukaj slišali. A vendar je še nekaj več. Zvesto orožno bratstvo, o katerem smo smeli iz najpoštenjšega prepričanja tolikokrat govoriti ob slavnostnih prilikah, se je v teh težkih časih sijajno uresničilo. Na hrabre avstrijske bojovnike, ki imajo v očigled silni ruski premoči tako težko nalogo, mislimo vedno le kot na svoje srčno ljubljene brate, ki jih spremljamo na njih težkih potih s tisoč najboljšimi željami in mislimi in bi ničesar bolj ne želeli, nego da bi naše nemške čete, ki so, prepodivše Ruse iz Vzhodne Prusije, postale nekoliko prostejše, odričile na jug in ondi skupaj z vrtilmi avstrijskimi četami pogonale sovražnika iz dežele. Daj nam Bog skoro doživeti ta prizor! Naj bi iz krvne skupnosti, ki je bila tisočerno dokazana na bojiščih, dozorela vedno ožja zveza med Avstrijo in Nemčijo kakor drago odkupljen sad. Vse dobro Vam, ekscelencija, Vašemu mestu in deželi! Z odkritosrčnim spoštovanjem Vaši ekscelenci najudanejši dr. Georg Reicke, župan.

× × ×

PROTI RUSKIM VPADOM NA OGRSKO.

Budimpešta, 4. oktobra. (Kor. ur.) Edina ruska kolona, ki se še nahaja na Ogrskem in ki je vpadla v deželo pri Körösmező, se je borila 3. t. m. v naši-

maj obmejnimi stražnimi oddelki, ki so bili napram Rusom v veliki manjšini. Ker šele sedaj prihajajo ojačenja na to črto, ki je od središča zelo oddaljena, so se morale naše obmejne straže umakniti do Hossmező, kjer bodo s pomočnimi četami, ki so še na potu, napravile, kakor je pričakovati, tudi tej epizodi konec. Ker so se naše čete umaknile do Hossmező, je bilo treba Marmaros-Sziget začasno izprazniti. Uprava komitata posluje v Husztu; ko bodo Rusi vrženi nazaj, se bo vrnila v Marmaros-Sziget.

V ostalih karnatskih prelazih so bile naše čete povsod zmagovite.

BOJI PRI UZSOKU KONČANI.

Dunaj, 4. oktobra. Pobočnik generala, ki je poveljeval našim četam, katere so bile odposlane proti Rusom, ki so vpadli čez prelaz Uzso, je dopisniku »Neue Freie Presse« izjavil, da so se boji predvčerajšnjim končali. Ruske izgube so zelo težke, vpad se je izvršil v petek iz Sianki. Rusi so imeli eno in pol brigade ter nad 16 topov.

V KOMITATU BEREG NOBENEGA RUSA VEČ.

Budimpešta, 4. oktobra. Ogrski brzojavni in dop. urad poroča iz Nyiregyháza: Veliki župan komitata Bereg Franc pl. Buttykay je poslal uradno poročilo, da ni v njegovem komitatu nobenega Rusa več. Vsi uradi poslujejo točno. Prebivalstvo, ki je zapustilo svoje domove iz strahu pred Rusi, se je pričelo vračati.

× × ×

NOVA HINDENBURGOVA ZMAGA.

Berolin, 4. oktobra. (Kor. ur.) Veliki glavni stan poroča 3. t. m. ob 10. uri zvečer:

Na vzhodu so bili trije sibirski armadni zbori in deli 22. armadnega zbora, ki so se nahajali na levem krilu čez reko Njemen prodirajoče ruske armade, po dvakratnem zelo hudem boju poraženi. Nemci so vjeli 2000 neranjenih Rusov in zaplenili veliko topov in strojnih pušk.

Königsberg, 5. oktobra. Namestnik generalnega poveljstva v Königsbergu izpopolnjuje že objavljeno poročilo o zmagi čez Ruse: Rusi so bili v dvanajseti bitki pri Suwalkiju 1. i 2. oktobra popolnoma poraženi. Izgubili so 3000 vjetnikov in 30 topov, med njimi eno težko baterijo, veliko strojnih pušk, voz in konj.

HINDENBURG SE VEDNO UČIL STRATEGIJE.

V Stuttgartu je prirejal pred 20 leti neki literat pesniške večere. Povabil je nanje tudi takratnega polkovnika Hindenburga, ki mu je pa odkrito izjavil, da odkar je bil kadet, ni še nikdar vzel v roko leposlovne knjige. Nečastno bi se mu zdelo, če bi s svojim imenom nastopal za stvari, ki jih čisto nič ne pozna. Študij strategije evropskih narodov mu ponoči in podnevi vzame toliko časa, da mu ga za druge stvari ne preostaja.

NEMCI UJELI DOSEDAJ 1920 RUSKIH ČASTNIKOV.

V nemške ujetniške tabore je bilo do 25. septembra pripeljanih 1920 ujetih ruskih častnikov, med temi 18 generalov.

RUSI BI RADI BOŽIČEVALI V BEROLINU.

Berolin, 4. oktobra. Iz Amsterdama se poroča, da je ruski general Rennenkampff tolažil svoje častnike in vojake z besedami: »Bodite veseli, v Božiču bomo v Berolinu!«

Dve poškodovani veliki bojni ladji pri Malti.

Trst, 4. oktobra. V Patras je došel parnik ogrsko-hrvaške paroplovne družbe »Korona«. Kapitan tega parnika je pripovedoval, da je na višini Malte opazoval, kako je več manjših ladij vleklo dve veliki bojni ladji proti Malti. To je bilo v času, ko se je vršil ob črnogorski obali boj naše hrabre »Zenta« s francoskim brodom Domneva se, da je ti dve ladji poškodovala »Zenta«.

Slika dosedanjih bojev pred Činglavom.

Berolin, 3. oktobra. (Kor. ur.) Če povzamemo dosihod dole vesti o napadu na Činglav, ki izvirajo deloma v angleških vrstah, dobimo to-le sliko: Združene japonske in angleške vojaške sile so 27. septembra po neznatnih praskah s prednjimi nemškimi četami prodrle do reke Litsun. Tu so tri nemške ladje iz notranjega zaliva obstreljevale desno krilo združenih sovražnikov, dokler niso posegli japonski letalci vmes, pri čemer je bilo eno letalo poškodovano. Skupaj je sovražnik imel 150 mrtvih. Nemške izgube niso znane. Med boji je nek nemški top-

kali proti Soissonsu in proti Reimsu. Na vprašanje, ali jih je bilo mnogo, nam je odgovorila stara krčmarica v Breny: »Bože moj, bilo jih je kakor kobilic.« — »Utrujeni?« — »Kdo to ve? So kakor lesenil!«

Nemške baterije so v prvi vrsti streljale na most, čegar razpadajoča kamenita ograja še vedno drži ostanke železnih litih svetilnic. Toda most je ostal nepoškodovan in na njem je zelo živahen promet. Na tem križišču se snidejo čete vsake vrste; rdečehlačniki in moštvo oblečeno v khaki, se tu sreča. Ostalo mesto je zapuščeno. Mirno se vozi v vrsti angleških vozov vozilo, nabasano z nemškimi častniki Rdečega križa. Njihove ploščate čepice premetijo kakšnega rezervista, da zakliče: »Evo kozakov! Živela Rusija!«

Kolikor dalje prodiraš, toliko svežejši, mlajši in zgovornejši so sledovi bitke. Za Oulchajem zaslišimo topove. V dveh urah dospemo na torišče velikanske bitke, ki je največja v človeški zgodovini, divjala kakor požar v stepih, naglo in uničujoče čez Champagno. Vrste vozov se ustavljajo. Na kilometre daleč je pot zaprta. Na nekem angleškem vozov so ljudje vporabili premor za to, da so gori na vozov napravili brivnico. Kdor se hoče dati briti ali si striči lase, mora zlesti na zaboj z municijo.

Od Angležev pridemo zopet nakrat k Francozom. Angleško vozovje se je pomaknilo na stransko cesto. Tega niti nismo zapazili.

(Dalje.)

niški čoln izborni podpiral čete na kopnem. Japonske čete so topniški čoln napadle, a ga očitno niso poškodovale. Dne 28. septembra, ko se je Čingtav na kopnem popolnoma zaprl, so Japonci z eno divizijo linijskih ladij obstreljevali dve nemški obrežni bateriji, ki sta krepko od-

govarjali. Uspeh ni znan. Dne 29. septembra je pričela zvezna sovražna vojska napadati nemške prednje postojanke, štiri kilometre od glavne nemške obrambne črte. Na ta napad so Nemci z naporom vseh sil odgovarjali.

Dolgotrajni boji na Francoskem. — Francozi izgubili doslej 300.000 mož.

Velika premoč Nemcev se čezdalje bolj kaže v velikanski bitki na Francoskem, kakor tudi v trdnjavskem boju v Belgiji. Vsak poizkus sovražnika se razbije ob vztrajnosti, trdovratnosti in moralni sili nemških čet.

Na zahodnem krilu so Nemci ne samo odbili francoske ofenzivne sunke, ki so imeli namen obkoliti nemško krilo, pač pa se jim je posrečilo kljub temu, da jim stoji nasproti glavna francoska sila, stopiti iz defenzive v ofenzivo, ki jih vodi do novih zmag. Zadnji zmagoviti boji so privedli do uspeha, da so Nemci sedaj gospodarji pozicij južno od Roye.

Od Oise do Argonov vlada že nekaj dni mir. Zdi se, da so Francozi, ko je bila tu zlomljena njihova ofenziva, odpiklali veliko svojih čet iz te bojne črte in jih poslali na zahodno krilo. Vsled tega Francozi tu za nadaljno ofenzivo nimajo več dovolj čet in morajo v svojih utrjenih postojankah toliko časa čakati, da bodo Nemci izrabili ugodno priliko in jih napadli.

Armada nemškega prestolonaslednika nadaljuje s prodiranjem v Argonih proti jugu; zadnja vest o tej armadi je sporočila zavzete Varannesa. Sicer se ne pove, do kam je že prodrla ta armada, vendar si lahko predstavljamo učinek tega prodiranja, ako si predočimo razdaljo med Varannes—St. Mihiel. Ta razdalja znaša 45—50 kilometrov, torej niti dva dnevna pohoda do armade bavarskega prestolonaslednika. Obe armadi prodirata približno v smeri Bar le Duc v dolini prekopa Rena-Marne; treba je le enega koraka obeh armad in poražene bodo francoske sile, ki se še nahajajo tu; pot do Pariza bo prosta in odprta. Ko bodo Nemci napravili ta korak — kakor je pričakovati v dveh dneh — potem bo padla odločitev, ker Francozi ne bodo imeli na razpolago nobene armade, ki bi ustavila prodiranje združenih armad obeh prestolonaslednikov.

Ta položaj popolnoma pojasnjuje obupne dnevne in ponočne boje Francozov med Verdunom in Toulom; ker, če bi v teh bojih imeli Francozi uspeh, bi bila dana edina možnost, da zadrži bavarskega prestolonaslednika, da se ne bi mogel združiti z nemškim prestolonaslednikom.

× × ×

Berolin, 4. oktobra. (Kor. ur.) Veliki glavni štab poroča 3. t. m. ob 10. uri zvečer:

Na francoskem bojišču danes ni bilo nobenih znatnih izprememb.

× × ×

Berolin, 5. oktobra. (Uradno.) Veliki glavni štab poroča 4. t. m. zvečer: Na zahodnem bojišču uspešno napredujejo boji na desnem nemškem krilu in v Argonih.

Operacije pred Antwerpnom se vrše po načrtu in brez bojov.

× × ×

SEDEMNAJSTEDNEVNA BITKA.

Parizer »Temps« piše na 60. dan vojne, ko se bje velika bitka ob Aisni že 17. dan, zelo črnogledno. Izvaja med drugim: Odločitev je dozdaj ni padla. Bije se bitka utrujenosti. General Blume pripominja, da je pričela bitko francosko-angleška armada z napadom. Dosegla je tudi na obsežni fronti, osobito na nemškem desnem krilu, proti kateremu je uporabila svojo glavno silo, od početka sem z namenom, da ga obkoli, delne uspehe; a napadalna sovražnikova sila je kmalu opešala in je pričel prevladovati duh podjetnosti na nemški strani. »Kreuzzeitung« izjavlja: Če v minulih dneh najvišje vodstvo nemške armade lastne premoči ni smatralo dovolj silne, da se izvede zadnji, odločilni udarec, se zdi, da je zdaj tisti trenutek tu.

VROČI BOJI V FRANCIJI.

Iz poročil berolinskih vojnih poročevalcev sledi, da se zdaj bijejo vroči boji pred Verdunom in pred Antwerpnom. Nizozemska vlada je vse potrebno ukrenila, da razoroži belgijske vojake, ker pričakuje, da jih bodo Nemci potisnili na nizozemsko tla.

FRANCOZI SO IZGUBILI DOSEDAJ 300.000 MOŽ.

Kolin, 4. oktobra. V listu »Guerre sociale« piše znani francoski republikanec Naquet med drugim sledeče: Vodilni angleški politiki in razni angleški listi so izrazili željo, da bi se vojska zavlekla dve, tri leta ali pa še delj. Kar se tiče Francoske, je to nemogoče. To na Francoskem

vsakdo trdi. Že dosedaj znašajo francoske izgube do 300.000 mož. Če bo šlo tako naprej, kakor zadnje tedne, bodo narasle francoske izgube tekom pol leta na pol drugi milijon mož. V očigled teh števil je nepotrebno vprašanje, če more kaka država prenesti tolike izgube, ne da bi bila gospodarsko uničena.

NOVA FRANCOŠKA ARMADA.

Genf, 4. oktobra. S francoske meje poročajo: Štiri dni sem se med Montbelliardom in Besanconom zbira nova francoska armada, ki bo šla do 100 tisoč mož. Tretjič so že porabili Francozi ta prostor za zbiranje čet. Te čete topot niso namenjene za Zgornjo Alzacijo, pač pa se bodo udeležile proti Lotarinški in na ozemlju pri St. Mihielu.

INDIJSKE ČETE V FRANCIJI.

London, Indijske čete so se izkrcale na Francoskem dne 2. oktobra. Med četami so vojaki Ghurkas iz pokrajine Pendžabin iz Beludžistana. Vojaki so se pripelali na 20 parnikih.

NEMCI ZOPET POZDRAVLJAJO PARIZ Z BOMBAMI.

Zadnje dni se je zopet nad Parizom pojavil neki nemški aeroplan. Ena bomba je padla v vrt ravnatelja Banque de France, kjer je, kakor tudi na Clemenceauovi sosedni hiši, napravila veliko škode.

REIMS ZAPUŠČEN.

London, 3. oktobra. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz Pariza: Bombardiranje Reimsa traja že devet dni. Skoraj vsi prebivalci so mesto zapustili. Zadnje dni so se morali skrivati po kletih.

NEMŠKI ROVI OB AISNI.

Milanski »Secolo« poroča o čudoviti zgradbi nemških rogov. Treba je te nemške rove ob Aisni videti z lastnimi očmi; še globlje so in še številnejše razpređeni, nego oni ob Marni. V glavnem se dele na tri dele. Prvi je namenjen samo za predstraže; 200 m dalje leže glavni rovi, ki so deloma cementirani in pokriti, dobisi zato, da se prepreči, da bi sovražnik prelasko ne vdrl vanje, bodisi zato, da se prepreči poizvedovanje iz aeroplanov. Za to drugo črto ni več rogov, marveč velike in dolge votline, kjer so spravljena živila in municija in so v obratu kuhinje; pa tudi ležišča so napravljena tu. V teh votlinah stoji poljski topovi; veliki oblegovalni topovi pa stoje za tretjo črto na cementnih temeljih. Z eno besedo; tu je celo skoroda podzemeljsko mesto z navskrižnimi in vzporednimi hodniki, ki se razprostira 10 km daleč v dolini reke Aisne tje do Argonov; tu se more skriti na tisoče in tisoče moštva tako popolnoma, da iz daljave 100 m ničesar ne opaziš.

POHVALA NAŠE ARTILJERIJE NA FRANCOŠKEM.

Dunaj, 4. oktobra. Vojni poročevalec lista »Neues Wiener Tagblatt« je imel razgovor z nekim hanoverskim častnikom, ki je izjavil: Resna dolžnost, ki me je pred nekaj dnevi privedla na francoskem bojišču v bojno črto, mi je prinesla ponosno veselje, da sem lahko občudoval avstrijske vojake. Nobene skrivnosti ni več, da je avstrijska artiljerija odlično sodelovala pri zavzetju Namurja, Givete in Maubeuge in da sedaj svoje delo zmagovito nadaljuje na Francoskem. Neki drugi častnik je izjavil omenjenemu poročevalcu: »Noben poklon, ki bi ga napravil vašim vojakom, ne more biti zadosti velik. Naši častniki, ki z zrakoplova opazujejo delovanje artiljerije, nam vedno pripovedujejo, kako izvrstno streljajo Avstrijci.«

VJET NEMŠKI GENERAL?

Graški listi poročajo z Dunaja: Angleški listi objavljajo brzjavko »Central News« iz Pariza z dne 24. septembra, da je došlo v Pariz do 100 nemških vjetnikov, med njimi neki general štaba generala Klucka, ki je bil blizu Reimsa vjet.

× × ×

KAKO SO NEMCI RAZDRILI ŽELEZNICO VERDUN—ST. MIHIEL.

Berolin, 3. oktobra. (Kor. ur.) Wolfova pisarna poroča: Zelo važna predigra pred zavzetjem zatvorne utrdbe Camp des Romains in pred vojnim pohodom, namenjenim, da se prode vrsta zatvornih fortov Verdun—Toul, je bilo razdejanje železniške proge med Verdunom in Sv. Mi-

hielom, po kateri so bili Francozi neprestano dobivali iz Verduna novega streliva. To drzno delo sta uspešno izvršila dva častnika s 24 pionirji, ki so se preplazili med sovražnimi stražami zapadno od reke Maas, to široko reko preplavali ter potem še morali napraviti daljno, nevarno pot po močvirjih in jarkih, polnih vode, med francoskimi predstražami in spečimi bivaki, da so slednjič izsledili železniški nasip in ga razstrelili. Razdrili so podzemsko brzojavno zvezo med Verdunom in St. Mihielom. Vsi, ki so se vrnili, so bili odlikovani z železnim križem.

Eden poročnikov, ki sta se udeležila tega drznega čina, piše tako-le: Noč je bila temna kakor v rogu. Gosti dež in tuleči veter sta zakrivala naše premikanje. Ko smo odhajali, smo sicer vedeli, kje se nahajajo sovražni oddelki tostran reke Maase, ne pa onstran. Vedeli smo samo po zemljevidu, kje so dotične železnice in osmero krajev, kjer jih naj naši naboji poženo v zrak. Prvi del naše poti je bil v primeri s poznejšim lahak. Trebalo nam je samo preplaziti se preko črte francoskih utrdb in priti čez kanal tostran reke Maas, ki je bil pa močno zastražen. Posrečilo se nam je, da smo francosko stražo enega mostu spravili na boljši svet, ne da bi jo alarmirali. Potem smo šli naprej po močvirnatih nižavah Maase, prepreženih z jarki. Bili smo do kože premočeni, pokriti z blatom in tako prezeblji, da so nam zobje škalepetali, ko smo dospeli do obale reke Maas. Reka meri tu približno 50 m v širini. Odložil sem sabljo in poskušal kot prvi, da bi reko preplaval; toda bilo mi je pretežko, in vrnil sem se. Zapovedal sem moštvu, da sezuje škornje in se po možnosti razbremenijo. Naboj smo zvezali na zatilnike, užigala pa utaknili pod čepice. Sedaj je bilo sila težavno dobiti primeren kraj, kjer bi stopili na obalo, ker je bila zamočvirjena. Končno se je nam posrečilo, da smo med ostrim trstjem dospeli na kopno. Šli smo naprej, vedno do kolena, včasih globlje v pali v vodi. Nazadnje smo prispeli do kraja, ki smo ga nameravali razstreliti. Položili smo razstrelilne naboj in prižgali užigalne vrvice. Potem smo se umaknili v neprestanem strahu, da bi nas čete v bližnji vasi Banoncourt ne zapazile. Neka konjeniška patrulja, ki je bila slišala eksplozijo, nas je zagledala in na nas streljala. Toda močvirje nas je rešilo. Pot nazaj je bila enaka. Končno smo prišli v neko vas tostran kanala, kjer smo z revolverjem v roki rekvirirali vozove in konje. V divjem begu smo prispeli v svoj stan. Drugi večer že je kinčal železni križ prsi nas vseh. To drznot sta morala drugi poročnik in en podčastnik plačati z življenjem. Plavaje čez Maaso sta utonila.

× × ×

ANGLEŽEM MANJKA TOPOV?

London, Manchester Guardian poroča, da ima armada zaveznikov v severni Franciji s sabo angleške topove, ki so jih vzeli z ladij.

NEMŠKI AVIATIK NAD TRDNJAVO CALAIS.

Berolin, Iz Londona se poroča: »Daily Telegraph« piše, da so nad mestom Calais v veliki višini opazili nemškega aviatika, ki je vrgetl tri bombe.

× × ×

IZREDNO UGODNO VPLAČEVANJE NEMŠKEGA VOJNEGA IZPOSJILA.

Berolin, 3. oktobra. (Kor. urad.) Do večerajšnjega večera je bilo na račun

vojnega izposojila vplačanih že 918 milijonov mark, čeprav je kot prvi dan vplačevanja določen šele 5. oktober.

ZALOGA ZLATA ANGLEŠKE BANKE.

Kodanj, 3. oktobra. (Kor. urad.) »Berlinske Tidende« poroča iz Londona: Zadnji tedenski izkaz angleške banke izkazuje pomnožitev zaloge zlata za 1¼ milijona funtov sterlingov. Ta pomnožitev je deloma izravnan s tem, da se je izdalo zopet za ¾ milijona bankovcev. Rezerve so torej poskočile za manj nego pol milijona, namreč na 36.391.979 funtov, dočim so se pasiva pomnožila za 22.800.000 funtov. Diskontiranje moratorijskih menic je poskočilo na 117 milijonov funtov.

STANJE FRANCOŠKIH FINANC UGODNO.

Bordeaux, 2. oktobra. (Kor. urad.) Finančni minister Rebot je v ministrskem svetu naznanil stanje poglavitnih izkazov Francoske banke in stanje državnega zaklada z dne 1. oktobra ter izjavil, da je finančni položaj docela zadovoljiv. Ne bo treba misliti na to, da bi bilo potrebno seči po javnem izposojilu.

× × ×

PROTEST PROTI UPORABI MUSLI-MANOV V FRANCOŠKI IN ANGLEŠKI VOJSKI.

Berolin, 3. oktobra. (Kor. urad.) »Berliner Tageblatt« priobčuje poziv predsednika egipčanskega kluba v Ženevi orientalskim narodom, ki v gorečih besedah protestuje proti čedalje večji uporabi muslimanskih čet v francoski in angleški vojski. Te čete da morajo biti prve žrtve topov in tako ščititi domače vojaštvo.

× × ×

20 MILIJONOV NEMK DELA ZA VOJSKO.

Izračunali so, da sodeluje pri delih za vojake nemške armade 20 milijonov Nemk.

SUFRAZISTKE HOČEJO V BOJ.

Stockholm, 3. oktobra. »Svenska Dagbladet« poroča, da organizira znana angleška sufražistka Haverfield četo prostovoljnih amaconk, ki bi bile vladi na razpolago za brambo dežele in obal. Ženski vojni zbor bo v treh mesecih pripravljen. Najprej se sufražistke nauče streljati, potem drugih vojaških spretnosti. Častnike, ki jih poučujejo, plačajo iz lastnega. Oprema angleških amaconk bo zelo pestra; stala bo s čelado in škornji vred po 60 K.

× × ×

NEMŠKI CESAR JE PREPRIČAN O KONČNI ZMAGI.

Draždane. Cesar Viljem je poslal saškemu kralju Frideriku Avgustu sledeči brzjav: Veseli me, da Ti morem poročati o 19. armadnem zboru in 12. rezervnem zboru vse najboljše. Včeraj sem obiskal tretjo armado, zlasti odlični 181. polk, ki sem mu izrekel svoje priznanje. Tvojega tretjega sina, kakor njegovega brata Maksa sem našel pri najboljšem zdravju. Razpoloženje čet je izborno. S tako armado bomo rešili tudi ostanek naše težke naloge zmagoslavno, v kar nam Bog pomagaj. Viljem.

× × ×

Antwerpen pred padcem. — Nemci zaplenili 330 belgijskih topov.

Nemci so dosedaj porušili že pet fortov pred Antwerpnom in vse redute, ki leže med temi forti. Ti forti pripadajo k zunanjemu pasu utrdb južnovzhodne črte na po kakih 15 km oddaljeni od starih mestnih nasipov in približno 12 km od notranjega utrjenega pasa. Zunanji pas obstoji iz kakih 40 fortov in je dolg do 100 km, notranji pas pa ima okoli 20 utrdb in je dolg 50 km. Za obrambo tega prostora je potrebnih 100.000 vojakov. Nemci so napravili sedaj v zunanji pas utrdb odprtino in bodo sedaj lahko obstreljevali ne samo notranji pas, ampak Antwerpen sam.

Padec Antwerpna bo imel važne politične in vojaške posledice. S tem bo končan belgijski odpor in močne nemške sile, ki so sedaj potrebne za obleganje Antwerpna, bodo proste in jih bodo Nemci lahko porabili drugod. En cilj sedanje vojske bo s tem za Nemčijo dosežen. Padec Antwerpna bo pa imel tudi posledice za pomorsko vojsko.

Iz Berolina poročajo uradno 4. oktobra:

Pri napadu na Antwerpen so nadalje padli fort »Llore«, »Wélohem« in »König Hookl« in vse redute, ki ležijo med temi forti. Naši so pri tem zaplenili 30 topov. V zunanji pas utrd na-

pravljena odprtina dovoljuje, da lahko prenesemo napad na notranjo utrdbeno črto in mesto samo.

NEMCI ZAPLENILI PRED ANTWERPNOM 330 TOPOV.

Dunaj, 5. oktobra. Berolinski listi poročajo, da so Nemci zaplenili pred Antwerpnom 330 belgijskih topov. Nemški zrakoplovci so metali v mesto proklamacije, v katerih se zahteva predaja trdnjave, da se prepreči prelivanje krvi.

ANTWERPEN SE NE BO MOGEL DRŽATI?

Kristijanija, 3. oktobra. (Kor. ur.) Vojaški sotrudnik lista »Aftenposten« piše, da ima Nemčija silnih pripomočkov na razpolago, da izvede obleganje Antwerpna in ostalih velikih trdnjav. Ko bo enkrat zunanji pas fortov v nemških rokah, ni verjetno, da bi se mogel notranji pas utrdb še upirati. Nemški topovi bi mogli tedaj preko notranje vrste fortov mesto samo bombardirati ter ni misliti, da bi Belgijci Antwerpen še dalje branili. Sploh je pričakovati, da se ustavijo sovražnosti med Belgijo in Nemčijo, ko bodo zunanje utrdbe zavzete, kajti potem ne bo več pričakovati, da bi se prikazalo pred Antwerpnom strašilo, ki ž njim groze zavezniki,

to je angleški teritorialni vojak, ki bi pa zadobili vojno vrednost itak šele čez mesec in mesec. Z zavzetjem Antwerpna se položaj Nemcev še znatno zboljša.

BELGIJSKI KRALJ MIRI LJUDSTVO.

London, 3. oktobra. (Kor. urad.) »Exchange Telegraph« poroča iz Haaga: Ko so padle v Antwerpen prve granate, je nastal splošen strah. Kralj se je prikazal na balkonu palače ter opominjal ljudstvo, naj ostane mirno in posnema njega ter počaka, kaj pride.

ANTWERPEN PRED PADCEM.

»Pester Lloyd« poroča: Da bo Antwerpen kmalu padel, to je za nas gotova stvar. Mi ne verujemo na dolgotrajno obleganje, tembolj pričakujemo obupne bitke z belgijsko posadko, ki se zbira med fortii. Do pouličnih bojev najbrže ne bo prišlo.

Reuterjev urad poroča iz Antwerpena z dne 3. t. m.: Namen bombardiranja utrdb celo noč. Naši fortii krepko odgovarjajo in dokazujejo, da so naše bojne sile še nedotaknjene. Včeraj zjutraj se je artiljerijski dvoboj nadaljeval na celi črti.

VTIS 42 cm TOPOV.

Kristianija, 5. oktobra. Neki Norvežan, ki se je vrnil domov, piše v nekem listu v Bergenu, kak vtis so nanj 42 cm topovi napravili. Stanoval je v nekem mestu blizu Antwerpena. Mesto so Nemci zasedli. Med topovi, nastavljenimi

proti Antwerpnu, je stalo na grčih tudi več 42 cm topov. Prepovedano je bilo, da bi se jim bil kdo do enega kilometra približal. Celotno mesto se je pretreslo, kadar so topovi bruhalo na vsake vol ure mogočne krogelje. Izgledalo je, da bruhajo kak ognjenik.

SLOVENSKI FANTJE PRED ANTWERPENOM.

Slovenci topničarji, ki so z velikimi avstrijskimi oblegovalnimi topovi prideleni nemški armadi, so bili, kakor posnemamo iz dopisnice, ki je prišla po vojni pošti, dne 23. avgusta v Bruslju, naka so se podali proti Antwerpnu. Slovenski topničar piše: Hvala Bogu, če nam bo še tukaj tako šlo, kakor nam je šlo dosedaj, bomo kmalu končali svoje delo.

BELGIJCI SPUŠČAJO PO ŽELEZNIŠKI PROGI PRAZNE VLAKE.

Kodanj, 4. oktobra. Namen Nemcev je, vse belgijske čete potisniti v Antwerpen in zasesti vse kraje v zahodni Belgiji, kateri služijo Angležem za izkrcavanje. Boji južno od Antwerpena se nadaljujejo. Belgijci so spustili po železniškem tiru s peskom obložen, sicer popolnoma prazen vlak, ki je nedaleč od Hale zadel v nemški vlak. K sreči je malo minut prej zapustil ta vlak velik transport vojakov. Vlak je bil popolnoma razbit. Nemci so nato razstrelili dva mostova zahodno od Hale in takoj nato sta padla dva belgijska stroja, ki sta pridrvila z veliko hitrostjo, ne da bi napravila kaj škode, v vodo.

Due v Bosno upadli črnogorski brigadi poraženi. — Pašič zaman prosi Grško pomoči. — Narodna katastrofa v Srbiji. — Bolgarija se pripravlja, da se maščuje nad Srbijo.

DVE ČRNOGORSKI BRIGADI PORAZENI.

Dunaj, 4. oktobra. Uradno se poroča: V vzhodno Bosno vpadle srbske in črnogorske sile so nas prisilile, da smo poslali v te kraje, ki leže na strani kraja glavne odločitve, naše vojne moči.

Prva tam vpeljana akcija se je končala z velikim uspehom. Dve črnogorski brigadi, spuzka pod poveljstvom generala Vukovića in zetska pod generalom Rajevićem sta bili po hudih dvadnevih bojih popolnoma poraženi in vrženi proti Foči. Črnogorci v silni zmešnjavi beže čez mejo. Obe brigadi sta morali prepustiti našim ves svoj tren in znatne zaloge, katere so naplenili po Bosni. Tudi pri tej priliki smo našli več naših padlih vojakov, ki so bili odposlani kot prednje straže, med njimi nekega praporščaka, ki so bili vsi na zverinski način pobabljeni.

Pri akciji, ki je bila vpeljana na severnem delu, je pol našega bataljona ujelo celoten srbski bataljon.

Potiorek, feldcajgmojster.

PAŠIČ PROSI GRČIJO POMOČI.

Dunaj, 5. oktobra. Pašič je zaman prosil Grčijo pomoči. Brzjavo je, da postaja stanje srbske armade vsak dan bolj obupno. Kažejo se že znaki narodne katastrofe.

SRBIJA MORE LE ŠE DVA TEDNA VZDRŽATI.

Zagrebski namestnik držav. pravdnika dr. Zimmermann je dobil z južnega bojišča dopisnico, ki mu jo je neki višji častnik pisal; med drugim piše: Kar me v teh napornih dneh zadovoljuje, je, da napredujemo, in ne verujem, da bi se mogli Srbi še en teden ali dva držati. Lakota, slabo vreme in pomanjkanje municije nam pomaga, da jih uničujemo. Pri operaciji nekega ranjenega srbskega majorja so našli zdravniki v njegovem želodcu le ostanke ovs.

»KONEC SE BLIŽA.«

Sofijsko uradno glasilo »Narodna Prava« objavlja uvodnik pod nadpisom: »Konec se bliža«. List naglašja: Pripravljeni smo biti, ko se je vojska pričela, trikrat bolj pa moramo biti pripravljene, ko se približuje konec. »Politika« piše: Armada nestrno pričakuje povelja, da prekorači mejo. Poizkusi Srbov, da pridobe po Essad paši mohamedanske Albance, se bodo izjalovili.

ODLOČNA BOLGARSKA DEMARŠA V MACEDONIJI.

»Südslavische Korrespondenz« poroča: Bolgarski poslanik v Nišu, Cola-

kantić, je izročil Pašičevemu kabinetu noto, v kateri zahteva, naj hitro konča tiste razmere v Macedoniji, ki bolgarsko javnost trajno razburjajo. Te razmere bi lahko dovedle do izbruha ljudske nevolje, ker se zatirajo bolgarski rojaki v Macedoniji. Bolgarski poslanik je izjavil, da sedanje razmere zelo otežkočujejo bolgarski vladi, da ostane nevtralna in jo lahko dovedejo do drugih odredb. V Sofiji je ta korak javno mnenje zelo pomiril. Pokazal je tudi, da na Bolgare snubitev trojnega sporazuma ni vplivala.

PRED BOLGARSKO OKUPACIJO MACEDONIJE.

Dunaj. »Südsl. Korr.« poroča iz Sofije: »Kambana« piše, da hoče Bolgarija na vsak način okupirati Makedonijo, ker so preganjanja Bolgarov že dosgela svoj vrhunec. Po svojih informacijah, pravi list, da je dala Turčija za to že dovoljenje, ker je te dni prišlo v tem oziru do sporazuma. Rumunija se je zadnji čas odrekla bucareškemu dogovoru, tako da ga sedaj držita še samo Srbija in Grčija. Gre za okupacijo srbskega dela Makedonije. Bolgari upajo, da bo šlo čisto lahko; pripravljeni so pa tudi na daljšo vojno. Upajo, da Grčija Srbije ne bo branila, trozveza je že dala dovoljenje za okupacijo. Rusija tega ne bo dovolila ali v teh razmerah je ne bo nihče za to vprašal.

NEPRESTANI BOJI V NOVI SRBIJI.

V okolici Geygelija divja že več dni boj. Srbi so izgubili osobito veliko ljudi pri Sermeninu. Ko so se srbska ojačenja približala, so se vstali umaknili. Srbi so nato pričeli v celi okolici Turke in Bolgare klati. Srbski četaši so več veljakov s seboj odvedli.

MACEDONCI NOČEJO V SRBSKO ARMADO.

Solun. V štipu je prišlo med srbskimi orožniki in prebivalci do krvavih spopadov, ker niso hoteli moški v srbsko armado stopiti.

ALBANSKI V SRBSKI ARMADI.

Albanska korespondenca poroča iz Skadra: Po došlih poročilih morajo sicer Albanci v Novi Srbiji odriniti v vojaško službo, a vporablja jih le, da stražijo železniške proge. Ranjenci, ki so se v Novo Srbijo vrnili, poročajo, da so med boji ob avstrijski meji častniki v strelnih jarkih postrelili mohamedanske Albance, ker niso hoteli na Avstrijce streljati.

ZAKAJ JE TURČIJA ZATVORILA DARDANELE.

Dunaj, 3. oktobra. »Politische Korrespondenz« poroča iz Carigrada, da je

morala porta popolnoma zapreti Dardanele vsled groženj Anglije napram turškemu brodogovju. Križarenje angleške eskadre, ki šteje baje 21 enot, v bližini Dardanel, je že neopravičeno omejevanje svobodnega gibanja turških ladij. Razen tega se je neki turški torpedovki zabranilo, da bi nadaljevala svojo plovno pot. Ko je nedavno »Midilli« (bivša »Breslau«) z mnogimi torpedovkami križarila ob obalah Male Azije v Črnem morju in se potem

združila s turškim brodogovjem v Marmarskem morju, je angleški veleposlanik Edward Mallet poslal porti dopis, v katerem pravi, da smatra Anglija ladij »Goeben« (sedaj »Yavus Sultan«) in »Breslau« (»Midilli«) še vedno za nemški vojni ladij in da jih bo angleško brodogovje uničilo, če zapustita Dardanele. Z ozirom na te pretnje je turška vlada imenovano morskoožino docela zaprla.

Kolera na Kranjskem.

Od zdravstvenega oddelka c. kr. deželne vlade prejeti smo naslednje poročilo: Med Poljaki begunci, ki so prišli na Kranjsko, sta se bakteriološko dognala dva slučaja azijske kolere, in sicer eden v Idriji in eden v Litiji. Oba bolnika sta se takoj zanesljivo izolirala ter so se odredile vse potrebne varnostne naprave. V splošno vednost naj služijo, da je kolera od osebe do osebe le malo nalezljiva, če gledamo na potrebno snažnost rok in če si roke pred vsakokratnim zauživanjem hrane skrbno operemo. Pač pa se kolera lahko razširi po vodi, po surovem sadju in sočivju in po surovem mleku. V prizadetih in ogroženih krajih naj torej nikdo ne zauživa teh hranil v surovem stanju. Vodo pa uživajmo le prekuhano, če nam ni na razpolago zanesljivo zdrav vodovod. Občinstvo se dalje opozarja, da naj si ob nastopu driske in želodčnih slabosti (bljuvanja) takoj preskrbi zdravniško pomoč in da naj vsak sumljivi slučaj takoj naznani oblasti. Eventuelni novi slučaji obolenja za kolero, ki bi se pojavil na Kranjskem, se bodo takoj objavili po dnevnikih.

V deželni bolnišnici v Ljubljani sta dva kolere sumljiva slučaja in en slučaj smrkvosti. V poslednjem slučaju je vojak od smrkavega konja nalezel bolezni.

KOLERA V AVSTRIJI.

Dunaj, 4. oktobra. Sanitetni oddelk notranjega ministrstva uradno poroča: Dne 3. oktobra so konstatirali po en slučaj azijske kolere v Litiji in Idriji, nadalje po en slučaj v Brodcih na Moravskem in v Bjelici v Šleziji. Razven v Brodcih gre tu povsod za osebe, ki so došle iz Galicije. Nadalje so 3. oktobra konstatirali v Grybowu v Galiciji dva slučaja kolere med vojaštvom.

Dunaj, 5. oktobra. (Kor. urad.) Sanitetni oddelk notranjega ministrstva obvešča: 4. oktobra se je v Pohrlitzu, okraj Austerlitz, in v Neugasse pri Olomucu na Moravskem ter v Jägerndorfu (Šlezija) bakteriološko dognal po en slučaj kolere. Obbolele so s severnega bojišča došle osebe.

KAKO SE VARUJEMO KOLERE.

Fizikat ljubljanskega magistrata razglasa:

Kolero povzročajo bacili, ki se nahajajo v črevesnih in želodčnih izločilih za kolero obolenih in pa okrevajočih. Ta izločila kaj lahko okužijo vodo (n. pr. vodnjakov in rek) ter različna jedila, ki potem razširjajo kolero. Obolimo pa tudi, če pridemo v dotiko s perilom, obleko in drugimi predmeti, ki so jih rabili za kolero oboleli.

Razširjanje kolere je torej povsem podobno onemu legarja ali tifusa. Ker se pa kolera malo hitreje loti človeka in ker je tudi nje pretek nageljši, za-

vladal je svoj čas poseben strah pred njo. Ali kakor se je moderna asanacija mest izkazala kot uspešna proti legarju, tako je za trdno pričakovati, da bodo moderne higijenske naprave v stanu, hitro omejit in zatreti kolero. In res se s previdnim in previdnim postopanjem lahko ubranimo te bolezni.

Kaj nam je torej storiti, če bi se pojavil kak slučaj kolere?

1. Gledati nam je predvsem na to, da ne pride nikdo v dotiko z bolnikom in njegovo rodbino, nasprotno naj vsakdo pazi in skrbi, da ostane stanovanje bolnika zaprto in zastraženo, dokler ne pridejo na lice mesta uradni zdravniki, katerih odredbam se je brezpogojno porokoriti.

2. Vsakdo naj pije in uporablja v vse druge namene, n. pr. za umivanje, kopanje, čiščenje kuhinjske posode itd. le vodo iz mestnega vodovoda.

3. Vsakdo naj uživa jedila le kuhana. Za časa epidemije se nam je posebno varovati sadja, zelenjave, surovega mleka in masla ter svežega sira, ker taka surova jedila najlažje prenašajo navadna želodčna in črevesna obolenja navadna želodčna in črevesna obolenja pospešujejo okužbo, bodimo v obče zmerni.

4. Posebno varnost je polagati na telesno snago! Bocili kolere morejo priti v usta, da se razvije bolezen. Umivajmo si torej srčno roke, osobito si jih pred vsako jedjo in po vsakokratni uporabi stranišča, bodisi javnega ali privatnega, temeljito očistimo z milom in vodo in če možno še s kakim razkužilom, na pr. z 2% lizolovo ali lizoformovo raztoplino. Skrbimo pa tudi za snago v hiši in stanovanju, osobito glejmo, da so stranišča in greznice v redu.

5. V stanovanje, v katerem se je pojavil kak slučaj kolere, ne sme nikdo, dokler se uradno zastraženo ne opusti.

6. Istotako se ne smemo dotikati perila, obleke in drugih predmetov, ki jih je uporabljal bolnik, ali jih razpošiljati in prodajati, dokler se niso uradno temeljito razkužili.

7. V hišah, v katerih se je pojavil kak slučaj kolere, paziti je na vse mogoče načine prenosa. Kot taki pridejo osobito v poštev predmeti, ki se jih vsakdo dotika, n. pr. kljake vrat, držaji stopnje itd. Te je treba opetovano oprati z 2% lizolovo raztoplino, roke pa vsakokrat očistiti in razkužiti, če so prišle v okuženi hiši v dotiko s takim predmetom.

8. Ker se s previdnostjo, zmernostjo in telesno snago ubranimo kolere, je odločno odsvetovati, da bi kdo iz strahu pred kolero odpotoval. Saj ne ve, v kakšne razmere pride drugod, doma pa se po danih navodilih mnogo lažje ubrani kolere, kakor pa v tujini ali na potovanju.

Strašen potres v Mali Aziji.

2500 oseb izgubilo življenje.

(Kor. urad.) Glasom uradnih brzojavk, ki so došle notranjemu ministrstvu, se je sinoči proti polnoči pripetil v Bonduru in Sparti (vilajet Konia v Mali Aziji) močan potres. Lahni potresni sunki se še neprestano ponavljajo. Posebno hud je bil potres v Bonduru in okolici. Natančno število ni znano, a sodi se, da je 2500 oseb zgubilo življenje. Vlada in Rdeči polumesec sta uvedla pomočno akcijo za prizadeto prebivalstvo.

Dnevne novice.

+ Cesar in armada. Med vsemi čestitkami, ki jih je prejel naš ljubljani vladar, je bila gotovo najveselejša ona, v kateri mu šef armade nadvojvoda Friderik naznanja, da je pričela naša armada na dan 4. oktobra vsa prenovljena in navdušena ofenzivo v zvezi z nemškimi četami. — Njegovo Veličanstvo je nato odgovorilo: Tople čestitke Moje na vojnem polju stoječe skupne vojne sile, so Moje hvaležno srce tembolj ganile, ker so se izjavile v usodnem trenutku, ko se pripravljajo, z enim slavnim delom z nami tesno zvezane zmagati nemške armade nastopiti proti sovražniku. Hvaležna in na žrtve pripravljena domovina gleda na svoje sinove

v boju. Naj božji blagoslov prinese uspeh našemu orožju kot trda plača zvestega izpolnjevanja dolžnosti, veselja do boja, ki se smrti ne boji, in preizkušene, jeklene vztrajnosti, ki premagava vsak odpor. Vsemogočni spremljaj Moje vrle vojake. — Franc Jožef I.

+ Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Novi odbor se je takole sestavil: Kanonik Ignacij Nadrah, predsednik, dr. F. Grivec, tajnik in blagajnik, profesor dr. Pernè, prof. dr. A. Merhar, župnik J. Kalan, odborniki; prof. dr. A. Levičnik in dekan M. Rihar, namestnika. — Z dovoljenjem presv. g. knežškofa je odbor daroval 200 K za »Rdeči križ«.

+ Slovenska krščansko-socialna zveza za Goriško prosi in pozivlja vsa društva, prijatelje in somišljenike, naj se spominjajo ubogih vojakov na bojišču, ki bodo sedaj pozimi tembolj potrebni podpore od svojih v domovini. Zimska spodnja obleka, nogavice itd., dalje razna okrepčila, sadje in drugo jim bo prišlo dobro. »Slovenska krščansko-socialna zveza« prosi vse, ki morejo prispevati s kako tako stvarjo, naj jo pošljejo. Dekleta in žene v naših družtvih naj se pomenijo, zbirajo in delajo ter pošiljajo na ženski odsek S. K. S. Z. v Gorici. Posebni odbor krščanskih Slovencev v Gorici bo te darove zbiral in oddajal »Slovenskemu odseku Rdečega križa« v Gorici, ki bo poskrbel, da pridejo v roke našim potrebnim vojakom. Na delo!

Ultimatum tripelentente Turčiji.

Rim, 5. oktobra. Angleški poslanik poroča, da je tripelententa v obliki ultimata zahtevala od Turčije, da odpre Dardanele.

— **Prepoved alkohola v armadi.** Zadnje dni je bilo, kakor »Reichspost« poroča, izdano sledeče zborna povelje avstrijskim četam: Alkohol škoduje organizmu in slabi odporno silo proti boleznim. Vživanje alkohola naj se najostreje prepove in nadomesti s kavo in s čajem, s citronami.

— **Na severnem bojišču.** V hudih bojih pri Lublinu je padel poročnik 3. dragonskega polka Herman pl. Chalučka, sin gosp. Maksimilijana pl. Chalučka, c. in kr. polkovnika v pokoj, ki stanuje v Gorici. Zadel ga je krogla v trebuh, nakar je padel s koga. Pri padcu si je zlomil nogo v stegnu. V strašnih bolečinah je ležal več ur na tleh. Ko so ga prepeljali v bolnišnico, so ga operirali, a je izdihnil. — Na južnem bojišču je padel hrvaški domobranski stotnik Milan Divjak. — Padel je na severnem bojišču stotnik pri krakovskem domobranskem polku g. Jurman. — Enoletni prostovoljec 47. pešpolka Jožef Povšič se nahaja v ruskem vjetništvu v moskovski bolnišnici št. 3. Nadporočnik Julij Defranceschi iz Šturij pri Ajdovščini je bil na severnem bojišču težko ranjen na nosu, na ustih in na levem stegnu.

— **Na južnem bojišču je padel** absolvirani tehnik Josip Doljak, enoletni prostovoljec.

— **Pogostitev naših vojakov** v spomin imendana Njegovega Veličanstva je izvršil na izredno lep način v Sp. Šiški g. Alojzij Zajc. — Popoldne je povabil vse pri njemu nastanjene vojake. Na lepo dekoriranem dvorišču se je zbralo vojaštvo in mnogo odličnih civilnih oseb. Med pogostitvijo se je vršilo več govorov: Njeg. Veličanstvu itd. Gospodu Zajcu, pogostitelju se je zahvalil g. poročnik. Navdušenje je obvladalo celo slavnost za katero se mora g. Alojziju Zajcu v vsakem oziru izreči zahvala.

— **Naši izseljenci,** ki so se vračali iz Amerike v domovino so v ujetništvu na Francoskem. Tako piše neki naš rojak svojim domačim v St. Rupertu na Dolenjskem. Med drugim pravi, da se ujetnikom ne godi dobro, za hrano dobivajo le kruh in vodo. Francozi so jim pobrali tudi ves denar z obljubo, da ga dobe nazaj, ko bodo zopet prosti.

— **Prekajevalci mesa in vojska.** »Prager Tagblatt« poroča, da so sklenili prekajevalci mesa, da ne bodo več izdelovali klobas. Več izdelovalcev je bilo namreč kaznovanih, ker so izdelovali premajhne klobase.

— **Graško univerzo spreminjajo v lazaret.** Vpisovanje se redno vrši in predavanja se bodo nekoliko v omejenem obsegu vršila.

— **Nadučitelj Silvester** se nahaja kot ujetnik na Ruskem, od koder je te dni poročal. V dopisu pravi, da so naše ujetnike Rusi izredno gostoljubno sprejeli. Toliko v vednost, ker se je o njem z gotovostjo trdilo, da je bil ubit, težko ranjen itd. Ne verjeti govoricam vsakega ranjenca!

— **Zagreški narodni kasino razpuščen.** Iz Zagreba: V tukajšnjem narodnem kazinu je dosegla kriza svoj višek, odkar je odstopil grof Erdödy in več magnatov. Deželna vlada je zdaj kazino razpustila, dasi je tudi ban Skerlecz njen član. Kasino so ustanovili pred 30 leti mažaronski činovniki, plemiči in politiki. Ustanovil jo je znani grof Khuen Hedervary.

Ljubljanske novice.

Ij Cesarjev god. Povodom cesarjevega godu je bila vsa Ljubljana v zastavah. V soboto zvečer je salezijanska godba priredila po Ljubljani lep mirozov. Pred godbo je svetila mladina z bakljami, katere sta dali na razpolago tukajšnji tvrđki Dolenc in Schupeutz, za mladino je korakal z bakljami oddelek črnovojnikov artiljerijskega nadomestnega oddelka, godbo so pa s svetilkami tudi obkročili črnovojniki artiljeristi. Za godbo je korakala mladina z lampijončki. Bila je lepa, pomembna skupina: vojaštvo in mladina, najlepša poklonitev cesarju za trdno bodočnost države. Manifestacije so se udeležili tudi za deželni odbor dr. Pegan, člani kluba obč. svetnikov S. L. S. in zastopniki slovenske kršč.-socialne organizacije. Pred bengalično razsvetljenim cesarjevim spomenikom na Slovenskem trgu je bila svirana cesarska pesem. Včeraj dopoldne je bila v stolnici slovesna sveta maša, katere so se udeležili razni dostojanstveniki. Po tukajšnjih bolnišnicah so bili ranjenci povodom cesarjevega godu postreženi s priboljški.

Ij Seja S. K. S. Z. se vrši danes ob 8. uri zvečer v posvetovalnici katoliškega tiskovnega društva.

Ij 4000 ljubljanskih otrok se je preteklo soboto v ljubljanski stolnici udeležilo prošenske slovesnosti in molilo za cesarja in srečen izid naše vojske. Več o tej lepi, ganljivi slovesnosti jutri.

Ij Poročil se je včeraj v Beljaku tukajšnji odvetnik in deželni poslanec dr. Ferdinand Egger, z gđc. Marto Jevniker.

Ij Odrava maksimalnih tarifov Mestni magistrat razglašala, da je raveljavljen in odpravljen maksimalni tarif za pšenično moko št. 0, št. 2 in št. 3 ter za rženo, koruzno in ajdovo moko pri prodaji na debelo (100 kg in več). Prodajalci se opozarjajo, da se bo v smislu cesarske naredbe z dne 1. avgusta 1914, drž. zak. št. 194, postopalo kazensko z vso strogotostjo proti vsakomur, kdor bi izkoriščal vojni položaj za to, da bi zahteval za neobhodne potrebščine očitno pretirane cene. Od c. kr. deželne vlade razglašeni maksimalni tarif z dne 1. septembra 1914 za prodajo teh vrst moke na drobno ostaja do preklica še v veljavi.

— **V ruskem vojnem ujetništvu** je c. in kr. nadporočnik 17. pešpolka Friderik Krenn, sin c. kr. adjunkta deželne vlade v Ljubljani. Ranjenega so odpeljali seboj Rusi.

Ij Radeckijev veteran umrl. Umrl je železniški sprevodnik v pokoj g. Josip Mikota, star 90 let. Pokojnik je bil Radeckijev veteran. Vrlemo možu blag spomin! Ij Po Ljubljani se razširjajo govornice, da je bil bivši župan Ivan Hribar obsojen na 18 mesecev. Te govornice niso resnične. Svarimo take govornice razširjati.

Ij Nevarna igrača. V sredo zvečer je šla čez neko dvorišče na Bleiweisovi cesti Terezija Požgajeva, delavka v tobačni tov., ko je nekdo ustrelil s flobert puško in jo zadel v levo stran života. Krogla je obtičala v mesu in bo morala na odredbo zdravnika iskati pomoči v deželni bolnišnici.

Med notjo v bolnišnico umrla. V soboto so iz juž. kolodvora peljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico Antonijo Pristov, 24 let staro posestnikovo hči iz Breznice okr. Radovljica, katera pa je v vozu umrla in bila prepeljana v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Ij Umrlji so v Ljubljani: Marijana Bergant, žena žel. kurjača, 34 l. — Ivan Lužar, elektromonter, 26. l. — Neža Peterka, delavka, 18 l. — Ana Vončina, rejenka, 2 mes. — Ivan Kušar, uradnik, 50 l. — Ivan Primšar, delavec, 42 l.

Ij Dva ranjenca umrla. V tukajšnjih bolnicah sta umrla: Emil Kaposta, pešec 94. pešpolka in Teodor Racy, pešec 5. pešpolka. Racy je poleg ran imel tudi še tifus.

Rusija napade Turčijo?

Sofija. Tukajšnji poslanik je dobil iz Peterburga brzojavko, v kateri se poroča, da bo Rusija Turčijo napadla.

Politične spremembe v Perziji.

Carigrad. Perzijski list »Haver« poroča: Perzija je izročila Rusiji noto. Obravnave se vrše. Rusi so izpustili glavarja rodu Ikbal, Saltineha in njegovega sina. Odlični general perzijski Sallah ud Danleh je prišel z več častniki in municijo v obmejno mesto Kasryšnin, da vznemirja Ruse.

Perzijska vlada je odpustila več belgijskih uradnikov v politični službi, med njimi generalnega zakladnika Mornarda. Kontrola nad njegovimi računi je poverjena posebni komisiji. Armado bo organiziral neki švedski general. Vojni ministar je ukazal vsem glavarjem naj zbirajo vojne čete. Šah bo sklical parlament. Obenem je ukazal, naj se napišejo vsi uradniki, ki drže z Rusijo. Najbrže bodo odstavljani.

Rumuni na naši strani.

RUMUNSKI KRONSKI SVET SE NE BO VRŠIL.

Bukarešt, 2. oktobra. Neki vladni komuniste pravi, da se je posvetovanje med ministrskim predsednikom Bratianom, voditeljem konservativcev Marghilomanom in voditeljem demokratov Take Janescom končalo s tem, da se rumunski kronski svet ne bo vršil, ker se je konstatiralo, da ni nobenega povoda za izpremenitev sedanje politike Rumunije. Ministrski predsednik Bratianu bo predložil ta sklep kralju.

20 sovražnih bojnih ladij zasleduje »Emden«.

London. Angleški tiskovni urad uradno poroča, da zasleduje nemško križarico »Emden« 20 angleških in francoskih vojnih ladij.

Italija in Valona.

Laški listi pišejo, da zahteva javno mnenje v Italiji, naj Italija Valono zasede. Uradno se ta namera dementira, vendar ni izključeno, da je Italija glede Valone dobila nekaj obljub.

Rim, 4. oktobra. Italija bo okupirala Valono le v slučaju, če jo bo ogrožala Grška. Dokler bodo Valono ogrožali albanski vstaši katerekoli vere, se Italija ne bo ganila.

Boj v zraku na Daljnem Vzhodu.

Dunaj. »Wiener Ztg.« ima Reuterjevo poročilo iz Tokija, ki pravi: Trije aeroplani so iz višine 700 metrov obstreljevali nemške vojne ladje. Nemške krogle so preluknjale letalom krila in poškodovale sprednje ogrode. Aeroplani so nato odleteli nazaj.

Zopet parnik žrtlev mine.

London, 5. oktobra. Lloyd poroča iz Ostende, da je angleški parnik Dawdon na potu iz Hulla v Antwerpen v noči od 2. na 3. oktobra zadel ob mino in se potopil. Devet mož pogrešajo, osem mož je sprejel na krov nek ribiški čoln in jih pripeljal v Ostende.

Turki groze Grkom.

Carigrad. »Ikdam« kritizira govor grškega ministrskega predsednika Venizela in pravi, da ima ost obrnjeno proti Turkom. List pravi, da je Grčija nešteto krat prelomila nevtralnost na korist Srbije in tripelentente, ne da bi čakali na to, da bi bil dan slučaj zavezniške pogodbe. Grki naj vedo, da ima vsaka stvar svoj konec in vsaka predrznost svoje posledice. Mogoče, da se bodo kmalu čutili.

Pomenljiva konferenca med Angleži in Portuga. ci.

London. »Daily New« poroča, da je pristala neka angleška vojna ladja pretekli ponedeljek v Lizboni. Predsednik republike je prišel v mesto, da sprejme kapitana. Obisk te ladje se spravlja v zvezo z malo poprej vršeno se konferenco v angleškem poslaništvu, pri kateri so bili navzoči: an-

gleški, francoski poslanik in pa portugalski ministrski predsednik.

Norveška protestira proti Angležem.

Kristianija. Norveški zunanji minister se je pritožil pri angleški vladi. Pritožba ima namen vplivati na Angleško, da bo svojo izjavo, češ da je železno rudo smatrati kot kontrebanda, preklicala.

Razna poročila.

CESARJEV GOD.

Dunaj, 5. oktobra. (Kor. urad.) Včeraj se je vršil v Schönbrunn družinski obed, katerega so se poleg cesarja udeležili: nadvojvodinja Cita, nadvojvoda Franc Salvator s soprogo in nadvojvodinja Marija Valerija z otroci.

ODLIKOVANI POVELJNIK PODMORSKEGA ČOLNA »U 9«.

Dunaj, 4. oktobra. Cesar Franc Jožef je podelil poveljniku nemškega podmorskega čolna »U 9« kapitanskemu poročniku Weddingen viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

POTOPLJEN ANGLEŠKI PARNIK.

London, 5. oktobra. (Čez Berlin.) Reuterjev urad poroča iz Valparaiso: Nemška križarica »Leipzig« je 15. septembra v čilskih vodah potopila angleški parnik za olje »Eleiner«. Posadko so v Galapagosu spravili na suho.

Trgovski pomočnik

mešane stroke, starejši, prva moč, želi službe v mestu ali na deželi; nastop takoj. Cenjene ponudbe pod: »Zanesljiv 100« na upravištvu »Slovenca«. 2890

Mlad

trgovski sotrudnik

mešane stroke absolvent I. letnika Mahrove trgovske šole, želi primerne službe. Nastop takoj. Cenjene ponudbe naj se dopošljejo pod »Veston« na upravo tega lista. 2892

2803

Potrim sreem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš srčnoljubljeni sin, oziroma brat, svak in stric, gospod

IVAN KOBÉ

c. kr. s'otnik c. kr. domobranskega pešpolka št. 17.

dne 29. avgusta t. l. v 36. letu starosti na severnem bojišču junaške smrti preminul. Sv. maše zdušnice se bodo brale v obeh tukajšnjih cerkvah. Tem potom se tudi vsem znancem in prijateljem najiskrenejše zahvaljujemo za v obilni meri nam izkazano sočutje.

Rudolfovo, meseca oktobra 1914.

Žalujoča rodbina Mramor-Kobé in njegova nevesta.

Brez posebnega naznanila.

Rodbina Mikota naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog, ozir. oče in stari oče, gospod

Josip Mikota

železniški sprevodnik

v nedeljo, dne 4. t. m. po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal. Pogreb predragega pokojnika bo v torek, dne 6. t. m. ob 5. uri popoldne, iz hiše žalosti, Resljeva cesta 22 na pokopališču k sv. Križu, kjer se ga bo položilo k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1914.

Žalujoča rodbina Mikota

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Št. 18018.

Razglas.

2891

Pri ranjenih z bojišč in bolnih tu okrevajočih vojakih, ki so, deloma tudi že iz bolnic, odšli v domačo oskrbo, ravnotako pri beguncih in potnikih iz raznih krajev kjer so nastopile nalezljive bolezni (griza, legar, kolera i. t. d.) paziti je na razvitek teh nalezljivih bolezni in opozarja zato podpisani mestni magistrat vse po epidemijem zakonu z dne 24. aprila 1913 drž. zak. št. 67, § 3, naznanjevanje nalezljivih bolezni zavezanec oseb, kakor zdravnike, strežnike po poklicu, družinske načelnike (vodstva zavodov), imetnike stanovanj, gostilničarje, hišne posestnike, da vsako, tudi le nalezljivosti sumljivo obolenje naznanijo semkaj, kakor to zahteva zakon, kajti le tako bo mogoče pravočasno postopati proti razširjenju teh bolezni.

Mestni magistrat ljubijanski,

dne 30. septembra 1914

NA NEMŠKI PRAŠKI UNIVERZI SO IZKLJUČILI TUJCE.

Praga, 30. septembra. Senat nemškega vseučilišča je sklenil, da se dijaki onih narodov, ki se vojujejo proti Avstro-Ogrski in Nemčiji, ne bodo več dopustili k vpisu. Kakor znano, je doslej na tem vseučilišču študiralo precej Srbov in Rusov. Senatov sklep še nima potrdila naučnega ministristva, a ni dvoma, da ga dobi. Predavanja na vseučilišču se začno ob običajnem času.

— **Fridige v vojskinem času.** V raznih škofijah je ukazano, naj se pridigarji ozirajo na sedanji čas vojske. Ljubljanski »Škofijski List« (str. 9, 101) naroča: »Pri pridigah naj se ob času vojske vpletajo nauki, tolažilni za ljudstvo, kakor jih bodo zahtevali razni dogodki, ki se bodo na bojnem polju razvijali.« Naš homiletični list »Duhovni Pastir« je objavil v zadnjih dneh že celo zbirko govorov za čas vojske. Med njimi sta zlasti primerna govora, ki sta jih spisala P. Hugolin Sattner in P. Bohinjec. Snov za pridigo »Pred odhodom vojakov« je priobčil J. Hafner. »Kako naj Marijine družbe dekliške sodelujejo v vojski« opisuje Josip Šimenc. Izmed važnih oddelkov iz pastirskih listov, ki so natisnjeni v »Pastirju«, omenjamo »Opomin k pokorji« iz pastirskega lista prvaka pridigarjev, škofa dr. P. V. Kepplerja.

Za dan molitve v vsi Avstriji 4. oktobra podaja krasne misli v lepi obliki govor, ki ga je priobčil Fr. Umnik, kanonik v Gospej Sveti. »Duhovni Pastir« izhaja vsak mesec in se naroča v »Kattoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Mlad uradnik

Išče za popoldanske ure primerne opravila proti skromni odškodnini. — Cenjene ponudbe pod št. 2890 na upravo »Slovenca«.

KUC
zdravniško priporočeno kritvoroče vino daje moč in zdravje.
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4.80. Edina zaloga
Br. Novaković
veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malaga, konjaka, zganja itd.
Ljubljana. 2631

Zanesljivega trgovsko izobraženega

skladiščarja

sprejme takoj **ANTON KOLENC**, veletrgovina s specerijo, **CELJE**.

Ponudbe z naznanilom o dosedanjem službovanju naj se pošljejo direktno na zgoraj imenovano tvrdko. 2687

Stanovanje.

Na Slovenskem trgu št. 8. se odda stanovanje v prvem nadstropju s 4 sobami in pritliklinami za november. Priljavno je za pisarno.

Več se izve pri bišniku. 2602

Specialitete v kontekciji za dame

in deklice ter v oblekah za gospode in dečke, po priznani najnižjih cenah

Ljubljansko skladišče oblek, O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

AUTO

Kranj-Ljubljana

bode vozil od ponedeljka dne 5. t. m. dvakrat na dan in sicer:

Dopoldne ob 7. uri iz Kranja v Ljubljano za ceno . K 1.50
Dopoldne ob 11. uri iz Ljubljane v Kranj za ceno . K 1.50
Popoldne ob 1. uri iz Kranja v Ljubljano za ceno . K 2.—
Popoldne ob 5. uri iz Ljubljane v Kranj za ceno . K 2.—

V petkih dopoldne vožnja prekinjena zavoljo snajenja avto.
S tem se nudi slavnemu občinstvu ugodna prilika in z nizko ceno tudi do oldanska zveza z Ljubljano ter se prosi po možnosti posluževati se tudi te vožnje, ker v slučaju, da bi bilo premalo prometa, bi se morala prekiniti dopoldanska vožnja.
Avtomobilna zveza.

Št. 10.283/V. u.

Razglas.

2845

Pregledovanje črnovojnikov, ki so rojeni leta 1892., 1893 in 1894.

V smislu določil razpisa ministristva za domobranstvo z dne 9. septembra 1914. Praes. številka 6614/XIV. se razglašajo:

1.) Vsi leta 1894. rojeni črnovojniki, dalje vsi leta 1893. in 1892. rojeni črnovojniki se pozivljajo k pregledovanju; poslednji le tedaj, če se je izrek pri naboru leta 1914. zglašil na »zavrniti« (zurückstellen) in potemtakem niso bili potrjeni ali končno veljavno klasificirani.

2.) Pregledovanje se vrši:

a) **dne 9. oktobra** za domače v Ljubljano pristojne črnovojnike, in sicer ob 8. uri za letnik 1894, ob 9. uri za letnik 1893 in ob 10. uri za letnik 1892.

b) **dne 10. oktobra** za tuje v Ljubljani bivačče črnovojnike, ki so se za pregledovanje zglašili v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu, in sicer ob 8. uri za letnik 1894, ob 9. uri za letnik 1893 in ob 10. uri za letnik 1892. Črnovojni legitimacijski list je prineseti seboj.

3.) Uradovanje prične se vselej **ob 8. uri dopoldne** v Mestnem domu, Cesarja Jožefa trg številka 2.

4.) Črnovojnikom priti je **pravočasno, snažnim in treznim** na pregledovališče ter jim je prinesiti s seboj izkazila za morebitno olajšilo po § 29 v. z. (duhovniki in kandidati duhovnega stanu) ali za olajšilo kot enoletni prostovoljci.

5.) Za one črnovojnike, ki so izostali od pregledovanja, se dne 16. novembra in 15. decembra 1914 vrši naknadno pregledovanje.

6.) Črnovojniki, pri katerih pokažejo poizvedbe, da so neopravičeno izostali od pregledovanja, se izroče najbližjemu domobranskemu sodišču.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 25. septembra 1914.

SUHE GOBE
Kupuje vedno in v osaki množini, kakor tudi vse deželne prideleke ter pičačuje najdražje trg. firma **J. Kušan, Kranj, Gorenjsko.**

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEPRIZORNIK, PRIPRAVIL DR. FR. DERGANČ

Modni salon 2884 3
Stuchly-Maschke
Lidovska ulica št. 3 Dvorski trg št. 1
priporoča svojo veliko zalogo okusnih najnovejših damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vse v modistovski obrt spadajoče stvari po najnižji ceni.

Prvi slov. pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica št. 44

prireja

pogrebe

v Ljubljani in na deželi, od najpreprostejše do najelegantnejše vrste, v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo

vseh potrebščin za mrliče

kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Zahteva naj vsakdo o potrebi cenik in prepričal se bo, da so cene značno nižje kakor drugod. — Ceniki so franko in zastoj na razpolago.

Posebno se tudi priporoča onim sorodnikom na deželi, ki imajo svoje v deželni bolnici. Te pogrebe oskrbuje po izredno nizkih cenah. — Za slučaj potrebe se vljudno priporoča

Josip Turk.

2818